

La restauració d'edificis tradicionals.

Unes reflexions sobre la restauració d'edificis històrics, particularment d'estil romànic

Per construir es necessita el coneixement de les tècniques utilitzades avui en dia. Per reconstruir i restaurar, a més a més de les tècniques actuals, s'han d'estudiar totes les tècniques utilitzades des de l'antiguitat.

Es reconeixen les èpoques de construcció per l'estil de l'edifici acabat, però d'un mur o un tros de mur, per la manera com són col·locades les pedres es pot reconèixer l'època de la seva construcció. Cada època tenia la seva pràctica. Per això, per restaurar s'ha de conèixer la història, l'arquitectura i la història de l'art.

El meu procés per actuar és aquest:

S'ha d'arribar a aquest edifici a poc a poc, veure'l per totes les vistes possibles, sentir-ne la presència dins del paisatge o barri, i rebre la seva força per actuar-hi amb respecte.

En el cas d'aquest edifici que s'ha remodelat o és un afegit d'una època anterior, s'ha d'estudiar com són imbricats l'un dins de l'altre i buscar per la llei del contrast quin s'ha de posar en valor, o bé rehabilitar-los els dos reafirmant cada estil però sempre sense deixar de banda la integració d'aquest edifici dins del seu entorn i buscar el valor afegit estètic que tindrà aquest monument.

Es poden classificar els edificis en cinc models d'actuació, tornant-los el seu encant romànic. Vestigi d'un passat del qual només recuperarem la seva poesia.

1. L'edifici està en ruïnes

Si la ruïna és en un lloc solitari o un jardí, i afegeix un valor emocional a aquest lloc, només s'ha de conservar la màgia d'aquest lloc. La intervenció consisteix a conservar-ne l'estat

David Marzo i
Rambach
Escultor i pale-
ta especialitzat en
restauració d'edifi-
cis tradicionals
Gavás (Pallars)

Sant Bartomeu de Baiasca. Restauració de l'absis.

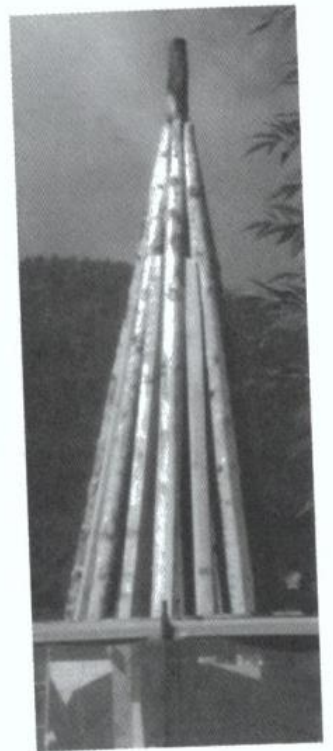
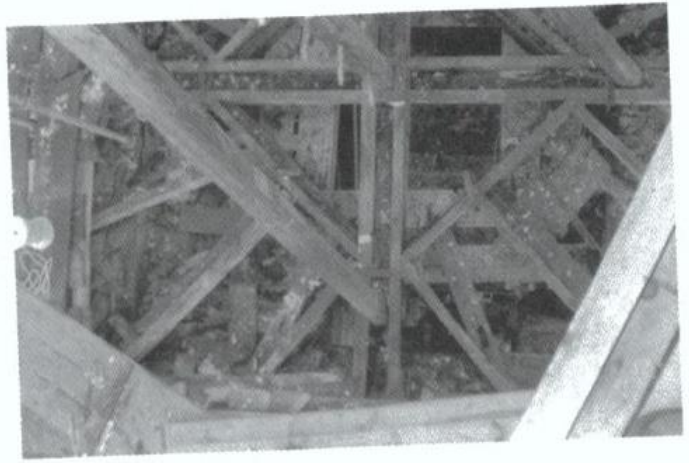
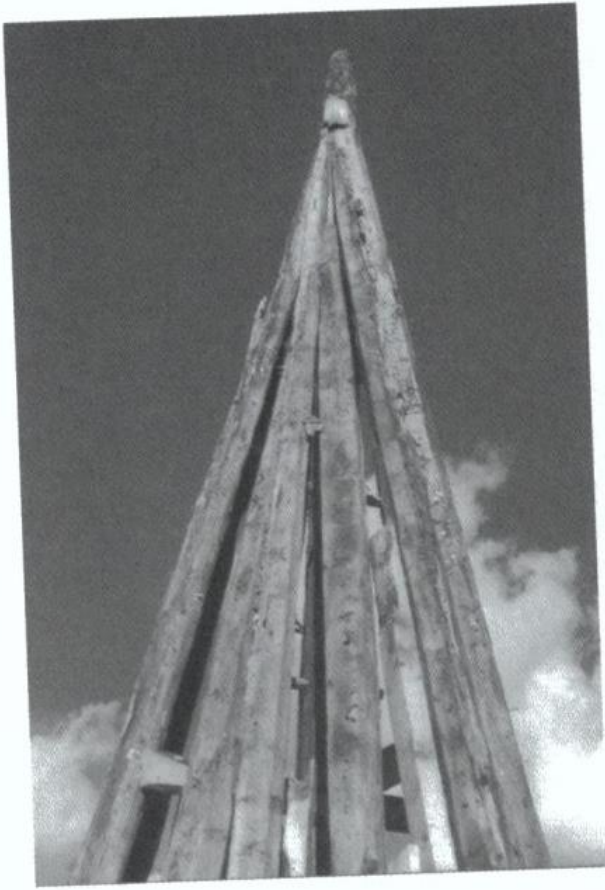
Sant Feliu de la Força, a Àreu. Restauració de l'empedrat de l'església.

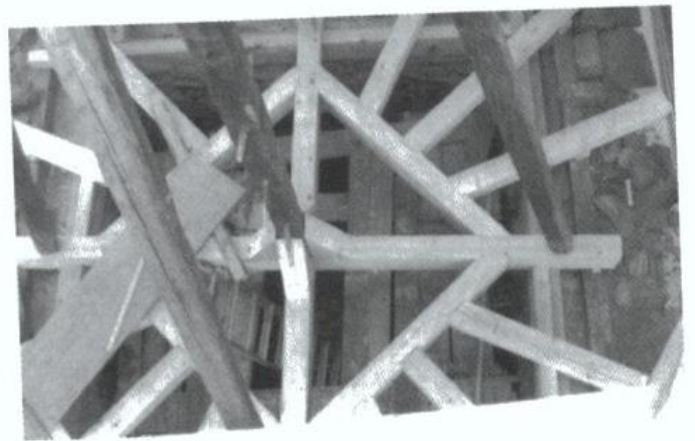
actual, no s'ha de notar gens. S'utilitzen les mateixes pedres amb el mateix ritme com estaven posades. Si calen estructures de reforç (ferro o formigó), integrar-les de tal manera que a primer cop d'ull no es noti.

2. L'edifici està sencer però en estat ruïnós

Murs esquerdats o desplomats, o els falta un tros, o tenen el llosat esfondrat, o

Sant Llorenç d'Isabarre. Es va restaurar el campanar canviant-ne tota l'estructura original per tornar a col·locar les lloses de pissarra.

Ribera de Cardós.
Recuperació del llo-
sat del teulat del
campanar per a un
restaurant.

Terrassa. Sistema
amb tècnica antiga
per a una nova cons-
trucció.

Pont d'Espot. Es va reajuntar
l'arcada amb morter de calç i
s'hi van afegir les pedres. A
dins queda l'encofrat de formi-
gó amb doble mallada per
reforçar-ne l'estructura. Es va
reomplir de pedres el costat
superior esquerre i es va
col·locar la vorera superior
amb pedres de cantó.

Es fan totes les fotos i plànols de l'estat actual i la restauració és una cura de joventut, és a dir, que tornem a recuperar l'edifici tal com era. S'utilitzen les mateixes tècniques que en el seu temps per obtenir el mateix resultat. Si s'ha d'afegir-hi un reforç, es busca la solució de tal manera que es noti el mínim, que sembli que hi era de sempre.

3. L'edifici està bé però ha rebut una restauració anterior que no l'ha respectat

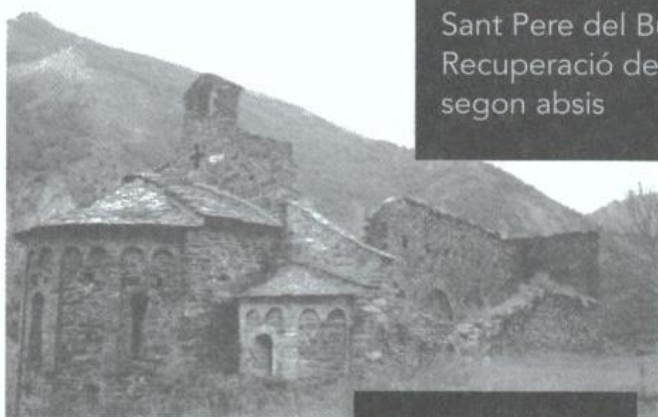
S'ha de treure tota l'actuació anterior per descobrir l'original i tornar a treballar sobre una base sana, i actuar com en el segon cas.

4. L'edifici és una mescla d'estils i / o una època n'amaga l'altra

S'ha d'estudiar bé quin estil es vol mantenir per treballar només sobre aquesta tècnica de construcció, la més antiga o la més moderna. Per mi, el criteri que justifica la decisió és més estètic que històric, excepte si aquest edifici és únic de la seva època i per això n'és un testimoni.

5. S'aprofita la restauració per fer un canvi d'ús de l'edifici

Edificis vells transformats en hotels, museus, restaurants, cases, etc. Generalment en aquest cas no és una mescla d'estils sinó una juxtaposició. Renovar l'edifici vell amb una estètica nova, com s'havia fet en les reformes, per exemple, del romànic al gòtic o el barroc, amb els criteris purament subjectius de

Sant Pere del Burgal.
Recuperació del
segon absis

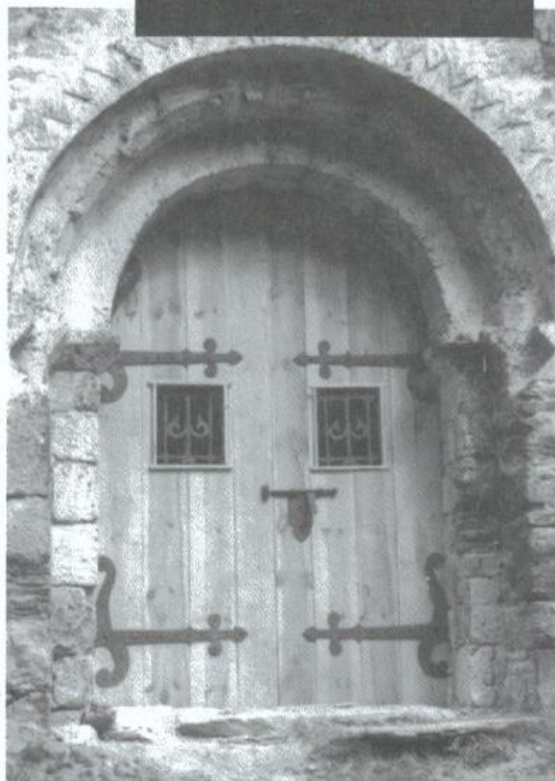
Santa Eulàlia
d'Alendo.
Redreçament
de la paret del
costat del
cementiri.

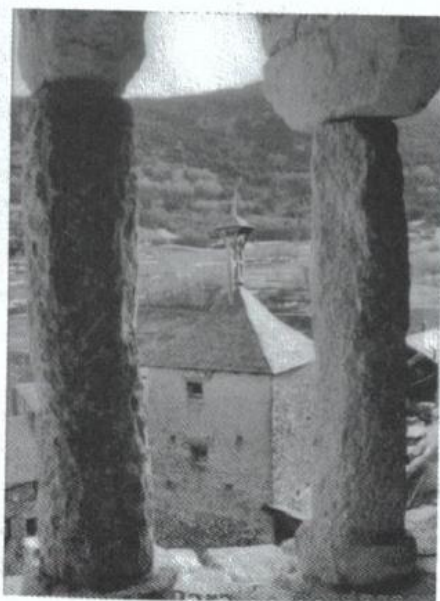
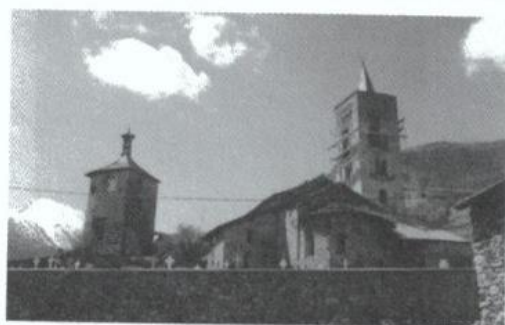
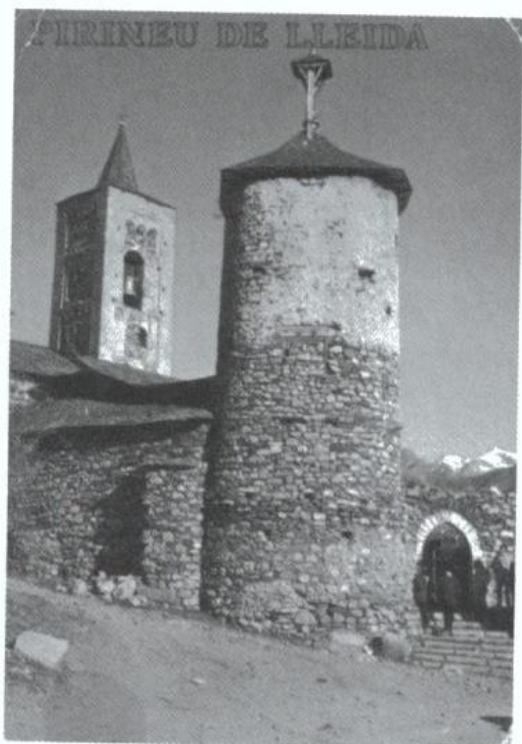

Abans

Després

Santa Maria de la Torre,
a Alins. Portalada amb
pedra tosca. Es van afe-
gir 14 blocs de pedra
tosca i s'hi va col·locar
una nova porta de
fusta.

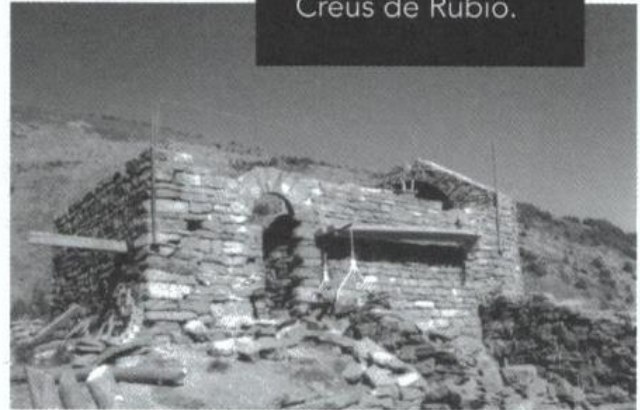

Església de Son del Pi.
Restauració de les
columnes del campanar amb capitell de
pedra tosca.

l'art arquitectònic d'ara. Posar les noves estructures, o contraposades amb les existents per efecte de contrast, o bé integrades, però això demana un coneixement molt gran de la història de l'art i fins ara no en conec cap cas convincent.

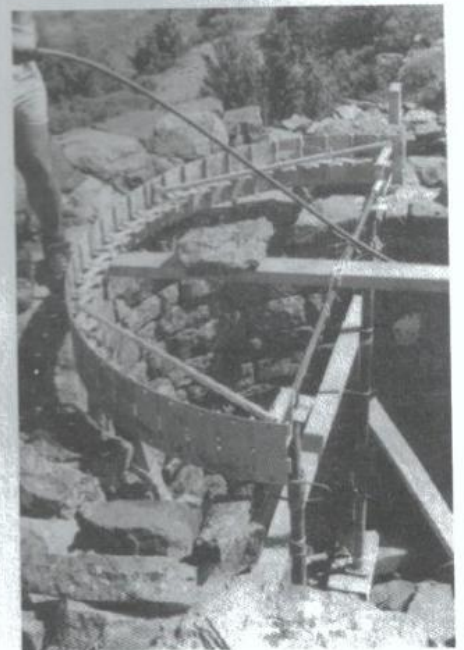

Església de Santes
Creus de Rubió.

La recuperació de l'església de les Santes Creus de Rubió

Per a la recuperació de l'absis de Santes Creus de Rubió he utilitzat una tècnica molt antiga que s'havia perdut però que per mi és la més senzilla i adequada per construir la volta de l'absis. Consisteix a posar la cintra horitzontal que marca la col·locació de les pedres al principi, i quan arriben a l'alçada desitjada, comencem a fer girar la cintra sobre el seu eix horitzontal i hi col·loquem les pedres fins a arribar a tancar la volta. Així només amb aquest instrument fàcil de transportar es pot treballar en qualsevol indret, fins i tot de difícil accés.

Església de Santes
Creus de Rubió.
Restauració i recu-
peració de l'absis.
Col·locació d'una
cintra amb un eix
per aixecar l'absis.